

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning (SOU 2016:25)

Skolforskningsinstitutet ska bidra till att de verksamma inom förskola och skola ges goda förutsättningar att planera, och genomföra undervisningen, med stöd av vetenskapligt underbyggda metoder och arbets sätt. Betänkandet tar upp en mängd frågor som inte ligger inom Skolforskningsinstitutets ansvarsområde, varför vi avgränsar vårt svar till några mer principiella frågor. Vi tar således inte ställning till exempelvis vilka ämnen som ska ingå i vilken del av systemet, hur många prov som ska finnas i varje ämne eller frågor om ansvarsfördelning.

Ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning där syftet för varje del i systemet renodlas (kap 6 och 7)

Skolforskningsinstitutet delar utredningens analys att det behövs ett nytt system för kunskapsbedömning, där det blir tydligt vilka syften de olika delarna av systemet har. Det är angeläget att, som utredningen föreslår, renodla syftena med det nationella provsystemets olika delar. Det har till exempel sedan länge ställts felaktiga förväntningar på att de nationella proven, utöver att vara betygsstödjande, ska ligga till grund för att på nationell nivå följa trender i kunskapsutvecklingen. Att de nationella proven inte är lämpliga för detta syfte har framförts av tidigare utredningar (se bl.a. SOU 2014:12).

Skolforskningsinstitutet ställer sig mot denna bakgrund bakom förslaget att systemet ska bestå av tre delar – nationella prov, nationella bedömningsstöd och nytt system för nationell kunskapsutvärdering. Om det ska bli möjligt att följa kunskapsutvecklingen på nationell nivå över tid är det nödvändigt att parallellt med de nationella proven och de nationella bedömningsstöden bygga upp ett system för kunskapsutvärdering.

Nationella bedömningsstöd (avsnitt 6.3)

Skolforskningsinstitutet konstaterar att det nationella bedömningsstödet är den del av de föreslagna systemet som bl.a. har formativa syften, och därigenom kan påverka undervisningen och få effekter på

studieresultat. Det är därför angeläget att utvecklingen av denna del av systemet ges tillräckliga resurser och att proven utformas med stöd i evidensbaserade metoder vid konstruktionen och bedömningen av proven, men också för att etablera strategier för att även de frivilliga proven ska användas i hög utsträckning.

Skolforskningsinstitutet instämmer i behovet av att utvärdera och följa upp de nationella bedömningsstöden. Vi vill betona att detta är extra viktigt då de nationella proven enligt förslaget ska finnas i tre ämnen. Om reformeringen av det nationella provsystemet ska främja en likvärdig bedömning av samtliga ämnen behövs även noggranna analyser av bedömningsstödens utformning, användning och funktion.

En kvalitetsgrupp som följer arbetet med de nationella proven bör tillsättas (avsnitt 13.4)

Skolforskningsinstitutet instämmer i att en kvalitetsgrupp bör tillsättas som följer arbetet med de nationella proven. Vi är också positiva till att gruppen ska *”vara delaktig i att ta tillvara evidensbaserade metoder och erfarenheter för provkonstruktion”* (s. 394). Vi vill dock understryka vikten av att Skolverket även i sin upphandling av provkonstruktionen betonar kompetensen att aktivt kunna söka efter och ta tillvara evidensbaserade metoder.

I detta ärende har direktör Lena Adamson beslutat efter föredragning av kanslichefen Eva Wallberg. I den slutliga handläggningen har också projektledaren Johan Samuelsson deltagit.

Lena Adamson
Direktör